

БІЛЯОВІ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі
№ 11 (23) Рік II

листопад 1992 р.

Кланяємося тобі, рідна земле

Останніми роками пораз більш популярними стають зустрічі земляків на батьківських землях. Відомі вже всім нам відпусти в Улооч. Цього року з'їжджається юродивий.

В дніх 22 і 23 серпня подібну зустріч провели колишні мешканці сіл Любомиель-Новий і Любомиель-Старий, колишнього лубачівського повіту. На зустрічі приїхало всім автобусів з Львівщини, Тернопільщини та інших областей України. Були також четирі з північної Польщі. Приватних машин і не порахувати.

Торжества почалися з вроцьостої Літургії, яку в суботу в само популарне в новолубомиельській перші відсунули о. Семен Посіко зі Львова, колишній довголітній катехет у Чесанові. Сослужили о. Богдан Прах, перемиський декан і ярославський парох та о. Петро Кушка ЧСВВ з Венгожева. Присутнimi були також о. митрат Теодор Майкович і латинський парох зі Старого Любомія.

(Закінчення на 3 сторінці)

«Вічна їм пам'ять...»

Горіюча свічка і біла хризантема на надгробку пов'язуються нам лише з одним, особливим у своєму настрої, днем у році - першим листопада.

Дуже поважний і задумливий це день. Ціла країна, від моря по Карпати, немов сповідається у сумі і спогад. Траурним лутаном і запахом смрековини застеплюються кладовища. Люди, що сиділи приходити, приносять з собою квіти, лампадки і пам'ять про тих, що відійшли у Вічність. Немає ж бо нічого жорсткого для людини, як небуття. Не даремно співасмо нашим усопшим «Вічна пам'ять», знаємо, що найкраще, коли про людину не згадують, немов би її Земля не носила на собі. Угорядкований надгробок, в'язанка квітів і межелюбивий вогник говорять, що людина, яка нашадків.

Стоячи над могилою когось з рідних, приятели, видатних людей, письменників, художників, політиків, заступників діячів чи просто своїх колишніх знайомих, роздумуємо над часом, проминанням та коротким по суті життєм людини. Сама по собі появляється також рефлексія, що перед смертю немає ні багатія, ні бідника, всі перед її обличчям рівні.

(т.)

Вчитель релігії в школі

Чергову зустріч редакторів католицьких часописів, на яку запрошено між іншим і журналістів «Благовістя», присвячено передусім проблемі навчання релігії в школах. Конференція відбулася 17 жовтня у Варшаві.

Почесним гостем конференції був міністр освіти, професор Здобислав Флісовський. Звертаючися до згромадження, відзначив він особливу роль, яку відіграє в Польщі Костел (понад 80 відсотків громадян Польщі декларує приналежність до Римокатолицького костела). Попирану останніми тижнями дискусію в засобах масової інформації та публічний протест Захисника громадських прав, професора Зелінського, відносно «кінокритичного» введення навчання релігії до шкіл, назвав безпредметними, тому що волею більшості громадян є виховування дітей у дусі християнської моралі. На підтримання цього ствердження сказав, що міністерство досі, крім поодиноких, не отримало жодних масових протестів, а навпаки, пішуть ті, які навчання релігії та присутності священиків в школі хочуть.

(Закінчення на 3 сторінці)

Мокре - Минуле і сьогодення

Перед війною село Мокре належало до греко-католицької парафії в Морогохі. Шематизм із 1926 р. говорить, що на тодішній час ця парафія начислювалася 1519 вірних, з чого 627 в Морому, 526 у Морогохі, 328 у Заваді Морогохівській та 38 душ у селі Небелані.

Історія цієї землі, подібно як і історія цієї напіветнічної території, сягає синьої давнини.

Існують перекази, що на тих землях проповідували Христове слово учні Кирила і Мефодія, від яких імен, між іншими, названо річку Ославу, що пливє через Мокре. Деякі дослідники пов'язували назву Ослави саме з іменем Ослав-проповідник.

(Закінчення на 7 сторінці)

Листопад ...

... у свідомості українця має особливе місце, можна сказати виняткове. В цьому місці вперше проготовлено самостійність України, після розпаду царської імперії. Хоча дістало це коротко, то все-таки ця подія започаткувала щойно знаємо, що пролита кров не пішла на маре.

Листопад записався в історії нашої Церкви чорними рядками. 1 числа 1944 р. відійшов у вічність великий син і батько нашого народу і Церкви - Митрополит Андрей Шептицький. Цей місяць став останнім У житті (1947) Батька Перемишльської єпархії, владики Йосафата Коциловського, який за вірність Богові і народові дожив як муученицькою смертю його помічник, Кир Григорій Лакота, катержник у Каміана. В спілку за ним віддав своє життя чимало священиків, монахів та монахинь.

Пам'ятаємо в тих дінях також про тих, які закінчили своє життя в тормах, на застланнях та в бою. Могили їх розсіяні в Сибірських тундрах, широких степах та смрековій Лемківщині і немає по них спіду. Не можемо засвітити свічки, скласти квітів вічності.

Не є це пам'ять сумна, а радісна. Мученики вже у початку християнства вважані були за святих. На іхніх могилах правлено богослужіння, мандрували попомінки. Звісно і наша радість, що маємо наших представників перед престолом Всешильного, а іх свідоцтво віри Бога і побоїв Батьківщини стається джерелом відродження нашої віри відомої заснованої у нашій пам'яті. Бід одною умовиною, що

М. Стратилат Ценітар.

(Закінчення на 2 сторінці)

Останній єпископ Перемишля

У цьому році відзначаємо 45-ліття від дня смерті великого ісповідника, сина Лемківщини, старшини австрійської армії, останнього ординарія Перемишльської єпархії, Йосафата Коциловського ЧСВВ. І саме сьогодні, у процесі відновлення Перемишльської єпархії, корисно буде пригадати лекі моменти життя і діяльності єпископа Коциловського.

Йосафат Коциловський народився в селі Паколівка на Сяніччині. Батьки Йосифа, який бувучи в монастирі прийняв ім'я Йосафат, були рільниками. Батько його, Петро Коциловський, брав активну участь у громадському житті. Він був довгий час послом галицького князівства і членом клубу українських парламентарів, які захищали права українського народу. Будучи глибоко релігійною людиною, батько задбав про релігійне виховання своїх дітей. Оба його сини були священиками, а відтак монахами: Іван, молодший брат, прийняв у монастирі ім'я Янукарій. Дві сестри були жінками-епархії. Найстарший син, Йосиф (Йосафат) почавкову школу закінчив у Львові, нагомість гімназії навчався в 1896 році склав атестат зрілості.

(Закінчення на 3 сторінці)

П'єзвершена спроба об'єднання Церкви на флорентійському Соборі в 1439 р.

Італійське місто Флоренція властиво зовсім випадково, коли у раніше вибраній Феррарі з'явилася зараза, стало в 1439 році містечем примирення поміж західною і східною Церквами. В історії Церкви відіграє воно символічну роль унійного осередка. На скликаному до Феррари соборі в січні 1438 року на початку присутні було 5 кардиналів і 40 латинських єпископів з Італії, Франції та Іспанії. Було також 20 східних владик прибулих з Царгороду на чолі з патріархом Йосифом II. На Собор приїхав також ціsar Царгороду Йоан VIII Палеолог з делегацією духовних і святеских, кількістю 700 осіб. У Флоренції присутній був, між

іншим, митрополит Києва і цілої Русі - Ізidor.

Під час третього засідання соборової комісії, заявки поставі писаря Йоана і папи Євгена IV, свалено програму наукових дискусій. Поставлено проблеми: вчення про походження Святого Духа, хлба вживаного до Служби Божої, навчання про чистилище, примат папи. Хоча натиск з боку папи і писаря до швидкого

підписання унії був дуже сильний, однак якого він не прискорив. Одночасно виникли ще зовнішні перешкоди - поширення зарази у Феррарі та брак грошей, які примусили папу Євгена IV перенести соборові наради до Флоренції.

В лютому 1439 р. у Флорентії в присутності папи митрополітів (Києва, Нікеї і інших) прийнято новий порядок дискусії. Прийнято також узгодження компромісної формули у питанні: походження Святого Духа, навчання про чистилище, примат папи і проблему священістю хлба. Однак після смерті патріарха Царгороду, Йосифа II (великого прихильника унії), в квітні 1439 р., зі скільких боку повинилося багато противників (закидали її латинізуючий стиль). Все ж таки сильна ідея об'єднання Церкви перемогла критичну оцінку переговорів східної опозиції і в атмосфері поспіху зредаговано буллу об'єднання Laetentur caeli, та вроčисто проголошено її 6 липня 1439 р. у флорентійській кафедрі.

На основі уповноважень підтверджених флорентійським Собором папа Святін IV прямує тепер до проведення реформи у візантійській Церкві. Представники цієї Церкви однак рішуче відкидають пропозицію іменування нового патріарха папою, а також його можливий вибір ще у Флоренції. Остаточно вирішили,

(Закінчення з 1 сторінки)

В австрійській армії

Закінчивши гімназію молодий Йосиф Кодиловський, словенний ревністю, почав студіювати на юридичному факультеті Львівського університету. В тому часі активно працював у студентському товаристві «Академічна громада». За час перебування у Львові займався також працею у товаристві «Сокіл». 1898 року виїхав на короткий час до Праги і звідси, після закінчення курсів з фізкультури, повернувся до Львова, щоб ще активніше включитися до праці в товаристві «Сокіл». Однак московільської орієнтації члени проводу товариства позбулися всіх тих, що вирізнявалися українською національною свідомістю, а в тому числі Іосифа Кодиловського. Проте ця подія не зштовхнула його з дороги громадської праці. Він разом з Володимиром Лаврівським та ще іншими товарищами склали новий статут товариства «Український Сокіл», який був затверджений галицьким намісником. Беручи активну участь у студентському суспільно-громадському русі, Йосиф Кодиловський сильно виступав проти консолідації з московільським рухом, по згодом мало відзеркалення у його душпастирській праці на Лемківщині. Загалом беручи, належить відзначити, що Йосиф відзначався великим організаторським хистом, а в суспільнно-громадській діяльності сильно наголошував потребу шкяння національної свідомості.

1898 року Йосифа Кодиловського було покликано в армію, де він служив у дивізії кінної артилерії. Там він відзначився відмінною службою, за чому отримав

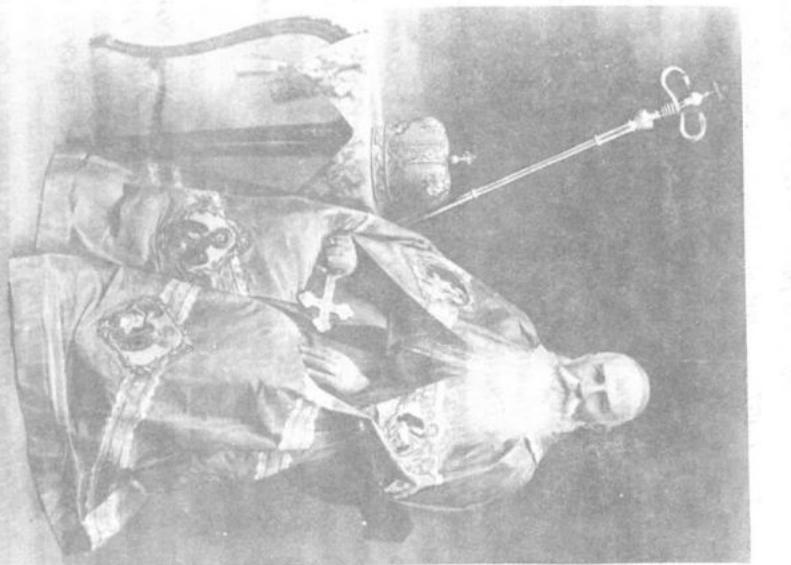
У листопаді 1901 р. Йосиф Коциловський вступив до Ру́ської Коле́гії у Ри́мі. Ще як пітомець у 1904 році став співредактором часопису «Записки пітомців Ру́ської Коле́гії в Ри́мі», засновником і редактором якого був Іван Лу́дик. У перших трьох числах цього часопису, що вийшли в Римі, Коциловський підписався під псевдонімом «Лу́дик».

藏文書

кому монастир. Таке рішення було великого несподіванко та викликало велике здивування. Можнаше липше злагодуватися, що на таке рішення міг мати вплив його молодший брат Іван-Янурій, який у 1899 р. вступив до Василіанського монастиря у Добромулії. Отець Йосиф прийняв монаше ім'я Йосафат, беручи за свого покровителя св. Священномученика Йосафата Кунцевича. У монашому подвізі Йосафат відзначався скромністю, покоровою і строгістю себе-умежування.

лит А. Шептицький.
Закінчивши філософсько-богословські студії Йосиф Коциловський 6 вересня 1907 р. в Римі був рукоположений у священичий сан, а відтак повернувся в Україну.

A black and white photograph of a man in traditional attire, including a turban and a shawl, standing next to a large, decorated object, possibly a chariot wheel or a ceremonial object. He is holding a long staff or cane with a decorative head. The background is dark and textured.

M

з'єднання цілого християнства, спретного на концепції міцої папської влади. На жаль не був це однак успіх імператора Йоана VIII, для якого політичні мрії не здійснилися. Візантійські прихильники унії підносили в 1452 році довгі до формального її проголошення. Відбулося це в кафедрі св. Софії. Не мало вони однак практичного значення в ситуації завоювання Царгороду в 1453 році турками.

добрій волі обидвох сторін, довершуючи в цей спосіб безглузду і розтижнути в часі сварно. Установлено при цьому основи рівності обрядів в Церкви. Викорінено також існуочу на Заході тезу, що об'єднання Церков може довершитися тільки через прийняття латинського обряду.

дослідному у Флорентії тільки поверненої згоди. Поставлено формулу, яка мала задоволити обидві сторони, але скоро помічено, що під її самі слова обидві сторони піклували різний зміст. Папа Євген IV стремився до підписання в червні 1439 року унійного декрету, представив грекькому пісареві Йоанові VIII проект лефініїї примату. В ньому говориться, що папа має право скликувати вселенський собор, а скінні патріархи підлягають його владі. Ціар отримав рішуче заprüfестував, а згодом наказав виготовити своєю стороною контрпроект, в якому промовчутися конкретні бажання папи, хоча визнається його голововою вселенської Церкви. Папа, зрозумівши принциповість скінної сторони, зобов'язався у власному і своїх наслідників імені до пошанні всіх патріарших прав і привілеїв.

Теологічні основи християнської
єдності в XIV столітті
/в 1453 році турками.

Елемент незгоди

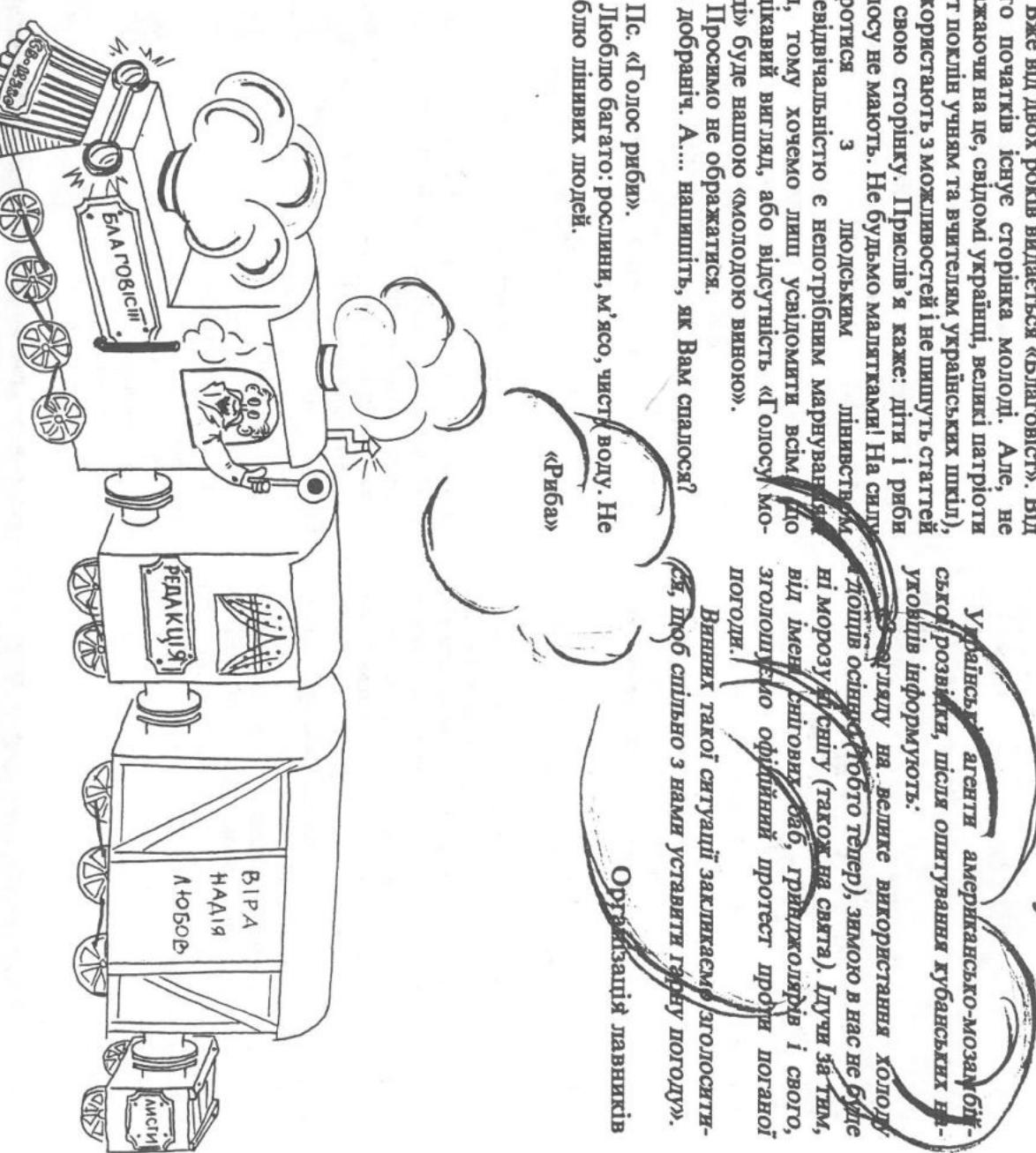
Східна сторона завжди розуміла потребу і право відкликатися до апостольської столиці. По-іншому інтерпретовано тільки принципові елементи науки про примат - розглядано їх передусім на рівні церковного закону, а не лише як питання віри. Важним тут для них було збереження автономії патріархів. Латинники на- томість сильно обстоювали своє становище розуміння примату папи. Вважали, що він, як голова вселенської церкви, має право втрутитися всходи (також на Схолі) і встоди виконувати безпосередню владу. Автономія патріархів сперта на законі звичаю і підтверджена соборами не була папою поважана. Таким чином непорозуміння поміж Римом і Царгородом у справі примату папи, яке виникло у Флорентії, стало джере- лом наступних непорозумінь.

Г О Л О С М О Л О Д И

З Гуроа до Львова

До уваги всіх сплячих молодих українців

*Можна писати і про...
погоду*

Для кожного свідомого українця, що живе на чужині великою мрією є побачити свою рідну землю. Нам ці мрії збулися на початку вересня. Ми відвідали Львів, який є однією з найбільших причин суперечок між двома сусідніми державами Польщею і Україною. Перший день екскурсії ми провели в околицях Львова, де захоплювалися неповторною красою василіанських монастирів. Одним з найкращих монастирів був монастир св. Миколая у Крехові. З його існуванням пов'язано багато пікавих легенд, які розказував екскурсовод.

Другого місцевістю, яку ми відвідали була

Жовква, де знаходиться монастир Христового Сердца, який красотою оригінальних фресків притягає багатьох туристів. Опісля ми поїхали до села Стражі, де знаходяться печери, в яких у XI ст. проживали монахи. Нині у них відправляються під час більших свят греко-католицької богослу-

бірді це коптесі не могів до неї вступу, бо господарями її є православні.

Львів - на нашу думку - це непереверслене у своїй красі місто. У самому центрі зупинилася наша екскурсія, де поливляли ми архітектурні пам'ятки. Відвідуючи Шевченківський гай, ми перенеслися в часі у XVII ст. і зображенували собі життя наших предків.

Неможливо бути у Львові і не відвідати Пі-

вислухали розповіді екскурвела про історію некрополій, захоплювалися архітектурою надгробків.

Одним з найбільш віломих надгробків є могила Івана Франка, найвидатнішого українського поети кінця ХІХ і початку ХХ ст.

Недалеко від могили Франка спочивають тлінні останки видатного композитора ХХ ст. - Володимира Івасюка. Історія смерті Івасюка дуже трагічна. Люди, які бачили, як забирало його КГБ нацевно не забули цієї хвилини. Після

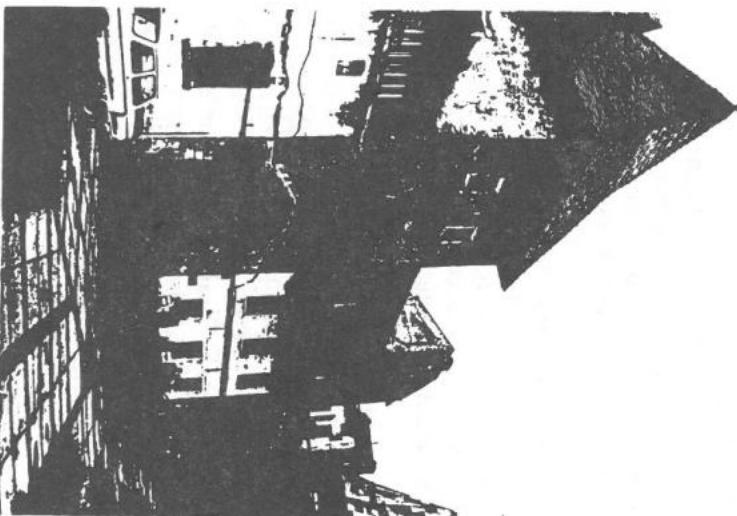
ство не шукає місця за Львовом, а ще й до цього на військовій території.

Слід згадати ще композитора Станіслава Людкевича, який протягом свого довгого, бо столітнього життя, створив, між іншими, музиичні твори на слова Т. Шевченка, Івана Франка та інших українських поетів. Його композиції залишаються назавжди в історії музики українського народу, так як збереглася пісня «Червона рута»

A high-contrast, black-and-white photograph capturing a person from behind, standing on what appears to be a bridge or an elevated walkway. The individual is dressed in dark clothing. They are looking down towards a city street below, which is filled with various buildings and structures. The image has a grainy, high-contrast aesthetic, similar to a photocopy or a stylized film print.

Успенська церква. Пам'ятник І. Федорову. Йоакім

кількох тижнів під Львовом знайдено тіло композитора, повішено на дереві. Як пізніше виявилося, тіло було побите, а кости ніг і рук поломані. Офіційна преса в тому часі звинувачувала Івасюка, що він нібито «психічно хворий поклав на себе руку». Але людина, яка хоче здійснити самогубство,

Бернардинський монастир. Брама. Львів

На Лячаківському кладовищі спочивають та-
кож творці польської культури, між іншими, М.
Конопницька, Іабрєма Запольська, Северин
Голінський, Степан Банах і Артур Гrotter.

Наша екскурсія була одною з найцікавіших
поїздок, у яких брав участь наш клас. Завдяки ней
ми краше пізнали красу нашої батьківщини - Ук-
раїни.

Могила українського історика І. Крип'якевича.
Личаківський цвинтар.

卷之三

«ЕЛГОВИСТ» СТОР 4

W K L I II

Пропонуємо вашій увазі діти декілька цікавих думок ваших ровесників про Бога і небо. Прочитайте, що малі богослови пишуть на цю тему. З тих рядків можна ще більше довідатися про зацікавлення і бажання їх самих. При цій нагоді запрошуємо і інших дітей, щоб поділилися своїми небесними мріями.

До неба можна дістатися ліфтом або на крилах. Бог послав крила тим, що на це заслужили. Інші мусять ходити крутими склонами».

Ганя 17 піт

«Думаю, що Господь Бог є дуже великий і гарний. Жив у чудовій палаті між храмами. Має довгі волоські і достойній одяг. Опікуються всіми людьми. Носить окупації. Його палата складається з трьох мільйонів кімнат. Одна кімната с призначена для Бога і Пресвятої Богородиці, всі інші - для ангелів і святих. Всі люди у небі бавляться зі звільненями, крохами і левами.

волосся, бороду до колін і синю одягу з жовтим
пожом. В палаті, де живе, улюбленим Його місцем
є спання. Дуже любить спати. Його лжіво виготовлене
з воску з гарного білого заєчоного в сині квіти. На
роботу їздить автом, яке ведуть ангели. Є вчителем
фізкультури. Любить грати в М'яча і стрибати на
скаканці. Часто їздить на обід до нашого отця пароха.
Перед вечериною бігає на довгі дистанції».

«На мою думку Господь Бог це дуже добра людина. Помагає нам в хворобах добрих і поганіх. Оздоровлює дітей і всіх людей. Буду кохати Господа Бога надії все, потім що, коли мені прикро, або коли я сумна, він трепча мене словами: «Не струй, був завжди весела, треба ти вичиститися і почуватися щасливого у світі, в якому живеш».

Небо, пе якби інший світ. Коли б я пішла до неба,

В небі николи не падає дощ, ні сніг, а на влаки завжди є сонячна погода. На деревах ростуть соковиті овочі і плоди можуть іх досконолу істи. Господь часто п'є виноградний сік, а на десерт має шоколадний пудинг. Любить також істі цукерки. Запиває їх вектаром. Після якщо йде поблагословити всіх людей, а потім лягає спати. Ранком знову благословить людей, щоб мали добрий день. По сніданку ще до праці автот «Рено Кло». По праці бавиться з дітьми, а вигляд працює при комп'ютері. Коли був молодший настався в Комп'ютерному ліцею. Господь Бог любить перего-

«Бог має піжне лише, прекрасні сині очі та бліде волосся. Дуже любить людей а особливо дітей, їх-бо сотворив на свою подобу. Небо є місцем, де люди йдуть по смерти. Там є дуже гарно. Повно квітів, дерев та прерасних кольорових хат. Всі люди живуть в таких самих умовах та їдять багато цукерків. В небі живуть також свята. Між іншими святий Миколай. Є там і школи, але не такі як на Землі! Вони набагато красніше тому, що немає в них ніколи класних робіт. Коли хтось добре вивчив урок, отримував в нагороду шоколад. Коли чогось не розуміє, Господь Бог терпеливо пояснює. І може побити, бавитися з літтями і часто разом

«Небо не єось таке, що високо над нами. В небі
мешає Господь Бог разом з ангелами. Ангели готовуть
Їому обід і подають до стола. Вони також боронять
цілого божого Царства. Уночі Бог приказує своїм
ангелам іти на землю і пильнувати людей, коли вони
сплять. Обов'язком ангелів є також забирати душі
людів до неба. Роблять це так: скласти на землю по
довгих сходах, закодять до гробниці, звітам душі
людів перекладають у скляні скрині і несуть до неба.
Кожна душа у небі має свою кімнату. Господь Бог - це

«Небо є чорвоне, як сяюче небо вгорі. До неба Бог вибирає рибалок на це, щоб ловили рибу і роздавали її людям. Господь має гарні волосся. На голові

Срібло-золоту корону, має теж досить великих вуха, що єобо добре чути, що діється серед людей. Живе у великій палаті на сотки поверхів, де піднімається ліфтом.

«Господь Бог живе в скромній, звичайній палаті. Стіни дому є виготовлені з барвистого скла. Любить істії всікі фрукти і радо п'є соки. Його улюбленим заняттям є писання листів. Господь Бог любить людей, коли ті не вміють чогось зробити».

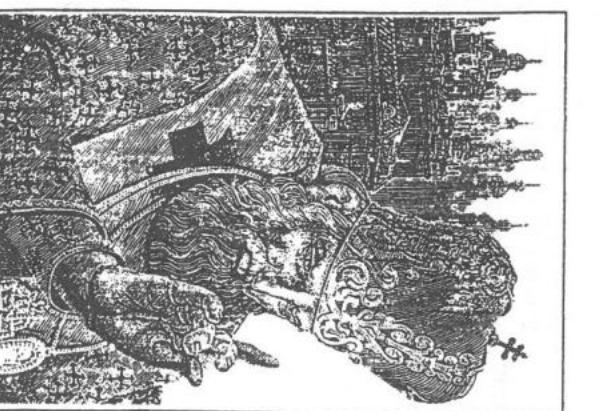
Великий цар, ангели - його лицарі».
Володимир, 10 літ

CHESTER MUSEUM

COLLEGE LIBRARIES

Першого листопада Наша Церква відзначає, митрополита Андрея Шептицького. Вшановуючи про дитинство цього величчя духа. Стогади Шептицька.

Ми́гролі́Га
(написала Софія Шетицька, мати)
Історія про життя і смерть великого сина Українського народу, його пам'ять пропонуємо вам жменьку спогадів записала мати Митрополита, графиня Софія

засвітила дома як сонячний промінь, освітила все, що хрест почав у мені творити. Нікто ніколи не чув його пісну, воло завжди веселе, рум'яне, по-своєму щебет-ливе.

До Сефії був подібний не тільки з лінія і сильною будови, але також, коли почав говорити. Його перші слова були такі самі і так само по дитинному прекручені, як таємтой їх вимовляв, хоч нянка і bona були інші... і хоча крім мене, вдома вже наїсно ніхто не нам'ятив тону таємного, протономілого шебетання. Сам називав себе «Ама», - дивно, а незадомо зазначуючи току пізвовою прикмету свого майбутнього життя.

Коли юному їшов четвертий або п'ятий рік життя, одного разу... я почала розказувати юному про Ісуса Христа. Я навіть не згадала ще про страсті Розп'яття, коли запримітила в юному таке зворушення, таке зусилля здергати великі сльози, якими наповнилася його очі, що я швидко здергала себе єй перейшла на іншу тему, не бажаючи грати на тому, що могло лише бути переживнням нервів; але ні, славити Бога, не первові будиць сльози.

розумів їх правду, інно велич. Коли служив до Служби Божої, міг бути прикладом для інших: зложені руки, слушані оти, не щоб хтось так учив його, але тому, бо інакше не розумів служби при Божому престолі.

В році 1873, отже, коли мав восьмий рік, я заважала, що продовж довшого часу він не ів при столі солодких страв. Побоюючись, щоби це не була якесь примха з його боку, або перебірчливість у стравах, я спитала його про причину, бувши певного, що скаже мені всю правду. Без вагання, але первинної на лиці аж до вух, відповів по-французьки: «Це тільки покута за мої проприхі». Я сьогодні пригадую собі при кожній нагоді, я є переконана, що як тоді не з інінкти, але принципово мав відразу до брехні. Так само вже тоді, якщо не розумів, то відчував, що таке моральні страждання, що боротьба зі злом, що жертва зі себе з любові до інших.

Хлопці мали дитячу стрільбу, з якої під час проходів на перемину стріляли. Було постановлене, що кожний з них диставав щоденно по п'ять набоїв. Ці стріли були кульмінаційною точкою дозвати а стільки позмор

на «звірину», тоді другий мав нести його кожух.

«Отож в день св. Юрия «Ама» босоніж підійшов Юрка, какучи до його: «Слухай Юрку, я не міг тобі нічого купити на твої іменини, але ось маєш усі мої съолодніши набої. Ти зможеш стріляти під час цілесінької довготривалої прогулочки, бо знаєш, нині не буде лекії, а я нестиму твій кожух!»

В тому часі, більш-менш, значаючи лев'ятирік життя, заявив мені, що хоче стати священиком.

«Завжди веселій, завжди охочий до забав, але також він перший пригадував нам усім Бога.

Не довелося мені зауважити леніде такого ніжності, як його, що її виявляв при найменшому доказі пам'яті.

Нераз, коли хотів зі служби, бо вже тоді любили його, зробив юному якусу присміність, чи приніс зі села або містечка будь-яку дрібничку, то чим менший був дарунок, тим більше він хотів доказати, який він юму милий, який потрібний і як не може ним вагітнітися.

З глибини небуття

Місто Харків і дводні, тридцять роки на Україні це вельми вимовна ассоціація. У тому часі це місто було зеленою річкою Харкова, Лопані та Уди стало столицею українського культурного, суспільного, літературного і політичного відродження. Не випадково зрештою, бо саме тут, після перемоги більшовицької революції, згрутувалися найкращі українські інтелектуальні сили, що дали початок руху, якому наступні, у більшості еміграцій, кола, дали назву «розстріляного відродження».

Глибоке і одночасно трагічне окреслення українського відродження «розстріляним» появилось як виступ простого порівнання більшості діячів тих часів - усі загадкою кінчалися в тридцятих роках. Життя переривав один короткий вистріл з «нагана».

Могили декого сьогодні віднайдені - деяго залишився тільки у нутріх людської пам'яті. Публікацією життєписів декого з відомих осіб першого світового українського національного відродження, які без Тривоги споглядали у напрямку Москви, віддаюмо шану історії розвитку нашого народу. Пратимо також звернути увагу української молоді на своїх ровесників, які не сумнівалися, йшли вперед і дали основи нації у сучасному розумінні. Перемога грудня 1991 року не появилася випадково.

Дмитро Борзяк

Народився 25 жовтня 1897 р. на Черкащині в селі Пшишки. Батько майбутнього прозаїка мав 200 десятин землі і за майбутнього ленінсько-сталінською номенклатурою був «куркулем».

У 1915 році Дмитро закінчив Золотоніську класичну гімназію й продовжував навчання на медичному факультеті Київського університету.

Коли почалася революція, весною 1917 року Борзяк виїхав до рідного села, а потім перебрався в Золотонішу, де приблизився до есерів.

1921 року колишній студент-медик знову зявився в університеті, але незабаром повернувшись до батька і занявся сільським господарством. На постійно до Києва приїхав в 1923 році. Повинностю віддався літературній роботі, поділяючи естетичні засади неокласиків.

Молодий прозаїк мав досить близьке знайомство з Терещенком і Зеровим, Филиповичем і Антоненком-Давиловичем, Рибальським і Косинкою, Івченком і Осьмачкою. Вони привітали першу публікацію Борзяка, о повідомлення «Під дощ». Вітального листа надіслав також Микола Хвильовий. Оповідання дало також називу книжі, що з'явилася у 1927 році. Раніше прозаїк надрукував дві книги: «У монастир» і «Варенька».

1928 року письменник уклав договір з Державним видавництвом України на видання книги «Руйнування Батурина». До цієї роботи схваливо поставився Зеров, позитивно відукнувся Германізе. Через рік Борзяк завершив читання і підібр необхідних матеріалів, але почати рукопис нової книги не встиг - був зарештований у зв'язку з процесом Спілки визволення України. Через кілька місяців Д. Борзяк вийшов на волю, однак

про продовження літературної роботи не могло бути й мови.

Після арешту Зерова Борзяк усвідомив невідово ротність власної трагедії. Так вони і сталося: 21 квітня 1938 року письменника - на той час виконавця другорядних робіт, бо треба було за щось жити, - заарештували.

Спідний пшидко знайшов відвідні «звинувачення»: соціальна пріналежність батька, процес СВУ. 31 грудня письменник почув вирок: розстріл. Однак 5 травня 1939 року Верховний Суд України визначив інше покарання: десять років ув'язнення і п'ять років заслання. Цього ж року Дмитро Борзяк помер від невилікованої хвороби.

(т)

Про пана Жоржа та Дешо інше

У безлічі артистичної «халтури», яка останніми двома роками пливе крутими потоками з України до нашого глядача, яснішим промінчиком позначилося концептування в Польщі львівського «Гурту Олега Кульчицького». Музиканти виступали перед публікою ольштинського таельблонзового відео-програм протягом останнього тижня вересня.

Турне в Польщу, як відзначив композитор, а одночасно і керівник ансамблю, Олег Кульчицький, було останнім перед виїздом на концертування по Західній Європі.

Перед українською діаспорою у Польщі група виступила з промоцією своєї найновішої аудіо-касети. У цій програмі знайшлися найновіші естрадні композиції, які вже співається на Україні, а також ті, які швидко починають здобувати собі слухачів. У певній мірі програма є також ретроспекцією творчого нальбання групи, а одночасно знаменитою спробою пов'язання багатьох українських пісенних жанрів (може тільки без «тяжкого» рока) в одно. Так отже крім сухо розважальних, естрадних і баладських можна будо почути пісні січовиків, УПА, релігійні та пісні

основані на історичних мотивах. Все зграбно зааранжоване в одній цілісті та бездоганно подане публілі, немов у славному львівському ресторані пана Жоржа, про що мовилося в одній з пісень. Кожен концерт спріймався публікою дуже аансамблю, але може в першу чергу Василя, соліста, що від самого початку концерту нав'язував контакт з глядачами і вів їх за собою аж до останньої музичної фрази, до фінішу. Зустріч з «Гуртом» належно була артистичною подією осіннього сезону, помимо того, що вся-ко сорту ансамблів з України буває в нас досить багато. Школа лиши, що саме цих концертів не було більше, а на тих, що відбулися, не завжди бував комплет глядачів.

Згадав я про потік «халтури» і це мабуть основна причина, що у масі не добачаємо перлин, про які насправду варто знати. Зрозуміле є також явище масових виїздів, творених на що нагоду, ансамблів з України, але чи не варто би раніше, перед їх приїздом, ввести трохи селекції (щоб не називати - цензури)?

(т)

ВАРТО ПРИДБАТИ І ПРОЧИТАТИ

1. Українські Січові Стрільці - фотоальбом, який побачив світ у Львові 1935 р. і був підготовлений на відзначення 20-ліття від створення УСС. Містить унікальні фотографії з науковими коментарями. Ціна - 30 тис. зл.
2. Все навколо землі - вірші, поеми і казки вилагного лірика для дітей Олександра Олеся. Значна частина творів поета друкується вперше. Ціна - 10 тис. зл.
3. Українські перекази - збірка українських переказів, упорядкувана львівським дослідником В. Возняком, у якій помішано легенди від часів застування Києва до ХІХ ст. Ціна - 20 тис. зл.
4. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та вруваннях, Г. Буланев - ця унікальна книга пригодиться усім, хто цікавиться українською космологією, міфологією, народною астрологією. Ціна - 20 тис. зл.
5. Покуття, Василь Скуратівський - книжка помішана матеріалами про давні українські звичаї та обряди. Ціна - 20 тис. зл.
6. З рідного гніза - альбом фотодокументів, які раніше ніколи не публікувалися, виданий до 100-річчя української еміграції до Канади. Ціна - 25 тис. зл.
7. Ілюстрована мала Біблія для дітей. Ціна 5 тис. зл.
8. Історія України - М. Грушевський. Книжка призначена для школярів, студентів, учителів, широкого кола читачів. 20 тис. зл.
9. Клейноди України (з історії державної і національної символіки) - комплект з 33 кольорових художніх сувенірних листівок. Ціна 10 тис. зл.

ОГОЛОШЕННЯ

Пан Владислав Соколовський з Варшави.

Просимо негайно подати точну адресу (потріба назва вулиці і номер помілкання). Після контакту з редакцією зразу виплатити газету.

Мокре – мінуле і сьогодення

(Закінчення з 1 сторінки)

Одну з перших згадок про Морохівську Волю (котра так називалася сучасне Мокре) віднаходимо у 1463 р., але відомо, що ця околія пам'ятася Княжу Добу.

Під час татарських лихоліть наші предки мужньо захищали рідні землі перед небезпекою. З цього теж часу збереглися до наших днів ім'я лісів, по-токів чи полів.

Отже Воля Морохівська - це сучасне Мокре, яке николи не мало своєї церкви і залишилося в тіні сусіднього села Морохова.

Вірні ходили до церкви Стрітення Господнього у Морохові 3 1873 р. Війна і го- ревізіні по- воєнні роки не обмежили і Мокрого.

До сожаління від- жахиве ви- мордування польським військом у сусідній За- ваді – Морохівський. До приходу греко- католицької групи. Мокрени були насильно вирвані зі рідної землі і розкинуті по світу. Деякі з них в 50-тих роках частинно тут повернулися. Люди почали організовувати собі житла, почали думати про перку. Але про приход греко- католицького священика в тих тогоді таших часах не можло бути й мови. Наша Церква була заборонена, а священики переслідували, тим більш на колишніх українських територіях.

Парафію перейняло православне духовенство. Частина людей прийняла цей напрямок, і так в Мокрому засягли. Людям було жаль Морохівської церкви, яка якто була вже спущена, з певностю до сьогодні не виступала би. Хоча, можливо, завдяки тодішньому православ'ю збереглися на нашому терені деякі церкви, але все-таки свого ментальності заражувало воно молодь

Голова Комітету будови церкви І. Кирилець.

в селі. Національна безлікість і невизначеністьПраво-славної Церкви та принцип мовчанки у проблемах українських, дала під час цих довгих років свої плоди і в Мокрому.

До чого приводить така невизначеність можемо переконатися якщо краще придивитися нашим громадам, надприклад у Холмі чи у інших місцевостях, які є «кіль опікою» цієї общини. Як правило наші люди давно забули там рінчу мову і дивляться зі страхом довкола себе, не згадуючи вже про інше.

Тімокрия, які не хотіли ходити до Морохова, довгі

роки їздили на богослужіння до Команці, яка від Мокрого кілометрів 20. Коли у Команці почала будуватися нова церква також і мокрени старалися допомогти своєю працею і пожертвами в ці важливі для всіх справ. До цієї пори наші священики в Команці були змушені відправляти наперемін з римо-католиками в маленькому костелі, а стара пам'яткова церква внаслідок таких, а не інших рішень тодішньої адміністрації була передана малочисленній православній громаді.

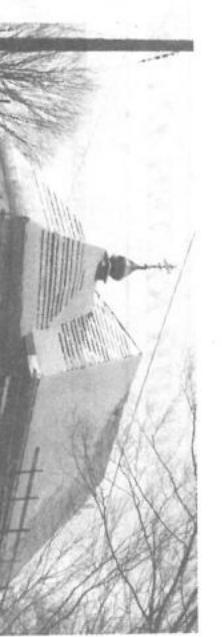
Дуже активно у справу будови церкви в Команці вклопичився тоді теперішній її парох о. Іван Пілка. Маючи добрий досвід отець спільно з вірними з Мокрого у 1991 р. покликав Комітет будови церкви, голо- вою якого обрано п. Івана Кирилецу. Тепер з черги мешканці Команці і околодиць допомагали при будові мокрянської церкви. Допомагала також діаспора.

Прихали майстри з України, які поставили мури, а решту виконали Фахівці з сусідніх місцевостей. На жаль, не всі мешканці Мокрого допомагали при будові своєї святині. Теперішній православний парох у Морохові подбав, щоб справу мокрянської святині показати у неправдивому світлі. По селі розповідалося сумнівної варгості праця авторства метр. В. Доропішевиша з Варшави про будім-то неправильний пших Греко-католицької Церкви. А де ж добра скуність? Чому ні словом не згадали у Морохові про пам'ятний війзд наших паломників з усієї Польщі до Явожа?

Гому теж ті, що не погоджувались з ментальністю православ'я у варшавсько-блістостольському виданні, нині спомагають нову церкву. Ця свята - це дійсний феномен організованості в наших тяжких часах, якщо б взяти до уваги інфляцію і труднощі сьогодення.

Діяльність церкви дас вже добри наслідки. Вірні, які через далеку відстань не могли їздити до Команці, тепер мають змогу молитися у рідному обряді на місці. Приходить і мілані (за національністю подружжя), та вже хрестини. Вінчання ...

22 серпня 1992 р. відбулося вроцісте відкриття

і посвячення церкви з участю перемишльського списковика Івана Мартиняка. Приїхало багато людей з околиць і з-за кордону. Після привітання літми епископа розпочалася торжественна Служба Божа. Прибув і амбасадор України в Польщі п. Теодозій Старак.

«Задзвонили нові дзвони і поісся йкий звук по навколишніх горах і лісах» - в такому десь приближно дусі скоментував цю подію редактор української редакції рівнівського радіо п. Ярослав Чорнобай.

Усім запам'яталася атмосфера свята, проповіль Владимира Івана, слова запропонованих свидченників і гостей, гарний спів хору. Біля церкви майорів синьо-жовтий прапор. Була також нагода пригадати українську літературу і фотографії нової святині.

Після богослужіння в Будинку пожежника відбуває концерт хору «Карпати» зі Словаччини. Несподіванко була також французький поверховий автобус, який зупинився в центрі села. Молоді з Франції принесла до церкви національний прапор.

Свято було величаве. Непідтвердилися напіштування, погані прогнози, які розсівали противники цієї справи.

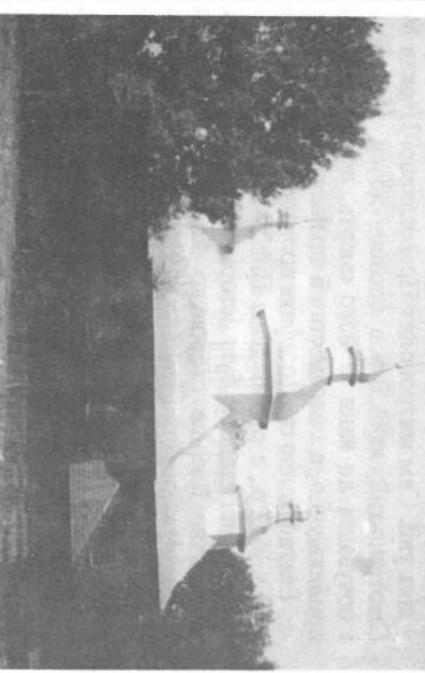
Слід тут згадати людей, які внесли багато зусиль, щоб могла збудуватися нова церква і яким належиться епіка подяка. Це насамперед о. Іван Пілка, мешканці Мокрого; Іван та Марія Кирилець, Йосиф Мельник, Владислав Кирилець, Богдан Мельник з родиною, Марія Петрик, Андрій Шамра, Ярослав Мельник, Орест Коханівський та багато інших, яких не спосіб тут перенести.

Відкриття церкви збіглося з ювілем 20-ліття українського фольклорного ансамблю з Мокрого «Ослав'яні». Спільно з іншими запропонованими ансамблями ювіляти дали великий концерт у неділю 23 серпня.

Дасть Господь, що село Мокре буде вірним своїм традиціям та стане незнішим вогнivом українства та чесно прославлятиме Всевишнього.

Мінуле у фотографії

Церква з Кривої

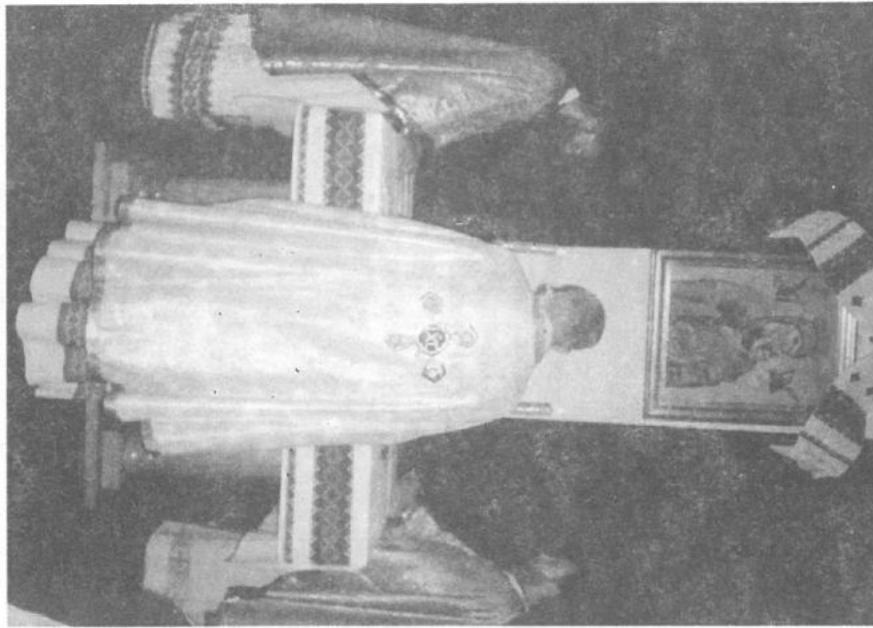

Церква, що так думно на горбку стояла
Тепер така опущена - сама ся зістала.
Усе в неї понижено - така сплюндрована
Дивується - ой, може то через своїх

є не отверана
Правди віде на добру землю. Бо як сказав
Сенека: «Сильним не є че дерево, яке росте в тен-
личих умовах, але че на яке роками дуб сильний
стідер, яке похилилося і покурилося з боло-
а все-таки кожної весни наново зеленіє...».

Анна Кузьмович

20 вересня 1992 в Лізбарку Вармінському торжественно відслужено першу Св. Літургію. Прибула ще одна українська католицька станиця, на яку українці - мешканці Лізбарка та околиць - чекали довгими роками. Лізбарк був до піс'

Голова Комітету будови церкви І. Кирилець.

Голова Комітету будови церкви І. Кирилець.

поро «бліюю шлямою» на карті духовного життя греко-католиків. Не зорганізована громада без духовного провідника розубудила поміж чужими стекками. Пластим липилися група тих, які ніколи не ставилися байдуже до справ своєї Церкви і народу. Пігами стукали до різних дверей і сильно вірили, що котрогось дnia вони відчиняться. Ще раз виявилось, що тільки віра, витривалість, спільна праця та взаємне зрозуміння доведуть до здійснення мрій...

І мрії збулися. У сонячну осінню неділю вірні зібралися у своїй каплиці, щоб помилувати Богові за цей великий для нас дар. Каплиця, перероблена з приміщення бувшого катехетичного дому, не є, можливо, справжньою святынею, про яку ми думали і яку би хотіли мати, але часом більшу радість принесуть малі, скромні речі, поодинокі проміння сонця ...

Літургію відслужили о. синекл Юліан Ібур, о. А. Сорока з Ельблонга та парох нашої станиці о. Я. Москалик. Каплиця не світила порожнечю, як побоювалися деякі. Виловили її громада вірних. Прийшли не тільки ті, які завжди трималися своїх стежок, але і ті, що роками блукали чужими стежками. Прийшли і будуть приходити. Належно не буде легко будувати силну, з'єднану одним духом громаду, але всі віримо, що зерно Божої Правди віде на добру землю. Бо як сказав Сенека: «Сильним не є че дерево, яке росте в тен-личих умовах, але че на яке роками дуб сильний

Анна Маланчак

Болеславець

Місячний календар

Увага, конкурс!

Оголошення

8.11 (26.10) - Великомученика Димитрія батьківщиною св. Великомученика Димитрія була в якій християнсьтво заснував св. апостол Павло. Батько св. Димитрія був солунським воєводою. Як християнин дав і синові християнське виховання. Після смерті батька пісар Максиміліан, переказуючи св. Димитрієві управу Солунію, зробив її св. Димитрієві яким. «Не можу чути зробити» - відповів св. Димитрій - «бо я сам я християнином». Це визнання віри виклило його у торому, де його замучено 26 жовтня, правдоподібно 306 р.

На гробі мученика поставлено невелику капличку, до якої почали приходити прочани, особливо хворі, щоб тут оздоровити.

Іван Кунцевич прийшов на світ у 1580 р. у Володимирі Волинському. Бажанням батька було, щоб син продовжив родинну традицію і став купцем. Тому-то після сина до купецької школи у Вільні. Молодий Іван зігнався тут з оживленням релегійним життям і став прихильником унійного руху (з'єднання Православної Церкви з Римом).

У 1604 р. Іван Кунцевич вступив до монастиря Отців Василіян у Вільні і з рук митрополита Іпатія Потія прийняв монашту рису та монаше ім'я Йосафат. Опися був рукоположений на диякона. Своїм чудовим співом приваблював сусільство Вільна на богослуження до монастиря, а своєю побожністю давав приклад справжнього християнського життя.

В 1609 р. прийняв свяченний сан і був духовим опікуном новітів у Отців Василіян. Трійці Вільні і від того часу почав постійну співпрацю з митрополитом Велямином Рутським, з яким часто мандрував по цілій Україні.

В 1617 р. св. Йосафата призналио співаком-помічником у Полоцьку, а після смерті архієпископа Бродницького, став його настійником. Як у діях учії. Сам митрополит Православної Церкви М. Смотрицький, який був в опозиції до св. Йосафата і почувався до вини за його смерть, покаявся і сам прийняв унію, а з часом став її захисником.

Благівікають св. Йосафата проголосив папа Урбан VIII в 1642 р., а святим папа Пій XI в 1670 р.

Вельми складного була історія тілних останків св. Йосафата. Вперше скоронено його місце в Білій Підлісці, які знайдено після у 1916 р. Опісля перевезено їх до Відня, а у 1949 р. до Риму, оберігаючи їх тим самим перед більшовицькою владою.

Згадується лише, що загинув в Хієраполі. З ім'ям апостола Філіпа пов'язаний є різний піст, званий Пильникою, бо зачиняється на другий день після його свята.

27.11 (14.11) - Святого апостола Філіппа

Як більшість апостолів походив з Ветхай, що біла озера Генезарет. Разом з апостолом Йоаном був учнем Івана Хрестителя. Одночасно відходить від нього, щоб піти за Ісусом Христом.

Про його життя історія майже нічого не знає. Згадується лише, що загинув в Хієраполі.

З ім'ям апостола Філіпа пов'язаний є різний піст, званий Пильникою, бо зачиняється на другий день після його свята.

Як ми вже повідомили, «БЛАГОВІСТ» на 1992 і 1993 рр. можна передплатувати в редакції від бажаного місця. Гроші слід надсилати звичним поштовим переказом на нижче подану адресу:

Redakcja «BLAHOWIST»
ul. Chopina 17

11-220 Górowo Iławskie

або на банковий рахунок: (Увага зміна номеру bankового рахунку!)

Redakcja «BLAHOWIST»

O/W BGŻ Olsztyn Nr. 851019-420-1612

Ціна передплати одного примірника на півроку - 36000 зл. Надсилаючи гроші просимо подавати місцін, від якого оформляється передплату.

ПОДЯКА

Вельмишановні Парохіяни!

В «Благовісті» за вересень 1992 р. поміщенено інформацію про будову церкви у Кентшині.

Відомін цієї інформації приносить для напої парадії позитивні наслідки у формі грошевих пожертв, а саме:

- парафія Асуни 25.100.000. зл.
- парафія Решель 10.000.000. зл.
- парафія Остре Бардо 2.600.000. зл.
- парафія Гурово-Лішевльке 2.060.000. зл.

Від імені Комітету будови церкви у Кентшині складаємо Вам співрозмірчу подяку за вашу добру волю і грошеву допомогу. Ваша поміць засвічує, що ми не є самітні, а з'єднані духовно, хоча бувший комуністичний режим розкинув нас по цілій Польщі.

Коли дорога Вам доля рідного, коли почучуєтесь в силі, пожертви, просимо, керуйте на адресу:

Obwądzku Bizantyjskoukraińskiego
ul. M. Reja 5, 11-400 Kętrzyn

Bank PKO Kętrzyn

Nr rachunku bankowego 51637-38348-136

Комітет Будови Церкви у Кентшині
та о. парох Тимотей Феш ЧСВВ

Спасибі

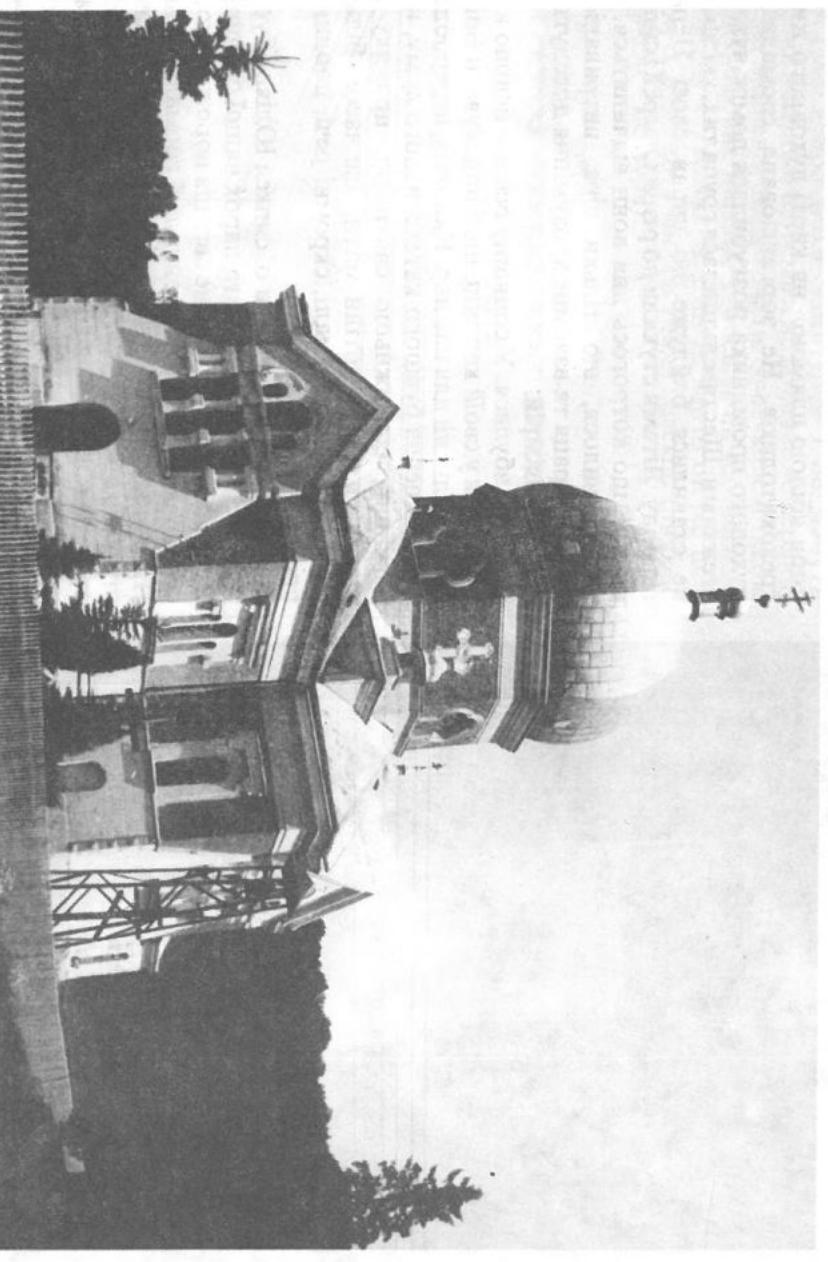
усім людям доброї волі, які підтримують наш місячник грошевими пожертвами:

п. Н. Н. (Ельблонг) 1,5 млн. зл.
Шкірлан Євгеній (Літвів) 50 тис. зл.

Богуш Галина (Брайфорд, Англія) 10 фунтів

Сервас Марія (Брайфорд, Англія) 5 фунтів

Редакція

Церква в Полянах.

БЛАГОВІСТ - суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі. Редактор колегія: о. Юліан Ібур (бл.) - відповідальний редактор, с. Романа Панюк'як СНДМ, Любомира Тхір (лт), Богдан Тхір (т), Дарія Гаврилена.

- технічна редакція.

Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції.

Матеріал не замовлений не відсилаємо. В оправданнях випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти. Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах, або у чітких рукописах.

Робітня дослідження Історії Церков і національних меншин Історичного інституту Вроцлавського університету організує конкурс на спільні громадян Речі Посполитої - представників національних меншин про їхню долю після спалаху П'яtnatys'koї війни, особливо між 17 вересня 1939, а 1970 роком. У конкурсі можуть взяти участь представники усіх національних меншин.

Свої праці можна писати у рідній, польській, німецькій, російській та англійській мовах. Можуть вони мати характер спогадів, підлінника ітд. Праці будуть розглядалися в чотирьох групах: білоруській, українській, єврейській та інших національних меншин. В міру можливостей просимо надсилати свої роботи у двох примірниках машинописи, хоч приймати будемо також чіткі рукописи. Розмірі праць не обмежуємо, хоч не повинні вони бути більші як самостійна видавнича позиція (200 сторінок машинопису). Передбачаємо публікацію вирізаних праць, при чому дослідні і буде використовуватися до наукових досліджень.

Найкращі роботи будуть нагороджені. Не бемо до уваги вже публікованих опрацювань. Термін надсилання робіт - 30 вересень 1993 року.

Адреса робітні:

Instytut Historyczny
Pracownia Badania Dziejów Kościółów
i Miejscowości Narodowych
ul. Szewska 49
50-139 Wrocław

Кожен

один

примірник

буде

рахуватися

власностю

роздіління.

Коли дорога Вам доля рідного, коли почучуєтесь в силі, пожертви, просимо, керуйте на адресу:

Редакція

Parafia Katolicka

Obwądzku Bizantyjskoukraińskiego
ul. M. Reja 5, 11-400 Kętrzyn

Bank PKO Kętrzyn

Nr rachunku bankowego 51637-38348-136

Комітет Будови Церкви у Кентшині
та о. парох Тимотей Феш ЧСВВ

Передплату можна оформити безпосередньо в редакції.

Druck: OFF DRK Sierpol